

razpravljati, dana bi bila socijalnim demokratom prilika, da bi z dolgimi govori in z drugimi obstrukcijskimi sredstvi zavlekli konec debate na Bog vé koliko časa. Ker se pa nemški vladi mudi, da bi bili ti novi carinski tarifi vsprejeti prej ko prej, hotela je obstrukcijo udušiti z nasiljem. Proti vsem določilom pravilnikom dogovorila se je vlada z večino, da se gledé novih carinskih tarifov opusti podrobna razprava, ter da se bo o vseh 938 točkah hkratu glasovalo. To se je imelo zgoditi v petek; ali socijalni demokratje so začeli v državnem zboru tako razsajati in razbijati ter okolo sebe mahati, da je moral predsednik sejo zaključiti.

Rusija. — Zadnjič so poročali listi, da prav za gotovo odstopi predsednik sv. sinode Pobjedonoscev, ker so proti njemu vsi liberalni in neodvisni elementje v Rusiji. Zdaj pa se ta vest preklicuje in Pobjedonoscev ostane. Ž njim je namreč večina vplivnih velikih knezov in drugih ruskih odličnjakov, ki so odločno nasprotni vsakemu preobratu. Ker je prestolonaslednik veliki knez Mihael jetičen, a car po zdravniških izjavah ne dobi potomca, pride v poštev le še veliki knez Vladimir, ki pa je že tako star, da skoraj gotovo ne preživi carja. Zato se zadnji čas mnogo razpravlja o prestolonasledništvu ter se določa Vladimirov sin, veliki knez Ciril za prestolonaslednika.

Macedonski ustanek. — O dogodkih v Macedoniji prihajajo čedalje resnejša poročila. V dež-li je vse v največji razburjenosti. Prebivalstvo beži v velikih masah čez mejo na bolgarska tla; danes je že nad pol milijona macedonskih ubežnikov v Bolgariji. Kdor se ne more udeležiti ustanka, beži, in to so ženske, starčki in otroci. Minoli teden je bilo burno bolgarsko sobranje, v katerem se je razpravljalo vprašanje „macedonske emigracije“. Minister dr. Danev je poudarjal pomen tega naseljevanja za Bolgarijo v kateri utegne vsled tega priti do gospodarske in politične krize. Med prebivalstvom vlada največje sočutje za nesrečne begune, katerim so Turki požgali vasi in poropali vse. Ljudje darujejo denar in obleko, da obvarujejo nesrečnike pred posledicami zime in lakote. A teh nesrečnikov pribeži vsak dan od 300—500 na Bolgarsko. Razmere, ki silijo to nesrečno ljudstvo v beg, so nepopisne.

Obrtnija.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici.

O tem velevažnem zavodu poroča „Soča“ naslednje: Čitateljem našim je gotovo v živem spominu, kakošne nade so spremljale „Trgovsko-obrtno zadrugo“ od rojstva dalje do današnjih dnij. In s ponosom smemo kazati na ta mogočni denarni zavod vsi Slovenci ter govoriti: V takem delu je bodočnost slovenskega naroda v Gorici in na Goriškem sploh.

Ob sklepu leta 1901. smo objavili števila o poslovanju in napredku tega znamenitega zavoda, in ta števila so bila tako vesel pojav o rastoči gospodarski moči naši, da smo videli v njih najkrasnejše izpolnjevanje vseh onih nad, katere smo stavili v ta denarni zavod od prvega početka. Marsikateri rodoljub se je čudom poprašal: Odkod poleg tolikih denarnih zavodov tudi v tem tako znamenito poslovanje? Odkod toliko denarja? Kam ga zadruga oddaja tako plodonosno?

Letos je „Trgovsko-obrtna zadruga“ zopet čudovito lepo napredovala. V 10 mesecih je že dosegla in tudi preseгла lansko poslovanje v vseh poglavitnih postavkah. November in december pa sta najboljša meseca, in do konca leta vse delovanje torej mnogo preseže l. 1901. Kratka prispejba števil za letošnjih prvih 10 mesecev z onimi celega lanskega leta nam najbolje pokaže veliki napredek in razvoj tega denarnega zavoda.

D o h o d k i:	V l. 1901.	V prvih 10 mesecih l. 1902.
Vpisnina	3 004 68	3 429 55
Deležne vloge	165 335 30	157 454 10
Obresti	61.968 98	69.204 47
Vloge	432 643 30	520.728 63
Vrnjena posojila	220 847 13	228 256 60

Denarno stanje pa je bilo tako:

	31. dec. 1901.	31. okt. 1902.
Deležne vloge	494 083 92	627.566 02
Posojila	1,047.029 70	1,361.785 33
Vloge	359.413 15	568.105 78
Promet	2 524 473 79	2,945 679 74

Dostaviti je še, da zavod posluje tudi z eskomptom in lombardom ter je v živahni zvezi z večjimi denarnimi zavodi in bankami. — Eskompta je bilo lani 361.576 18, letos že 348 634 56. — Lombarda lani 25.923 05, letos že 32.660 34. — Posebno to poslovanje je velike važnosti za razvoj naše trgovine in obrti. Slovensko ime in kredit gresta s tem daleč po svetu, kjer smo bili doslej še malo ali nič znani.

Ta števila pač najbolje pričajo o rastoči moči zavoda na vse strani in kažejo: koliko zaupanja uživa zavod in kako znamenito zna porabiti zaupanje in podana mu sredstva v blagor, čast in ponos naroda.

Slovenci smo še daleč od moderne trgovine in obrti, ne poznamo še dovolj ali prav malo onih potij, katere dela pri drugih narodih blago in posebno denar. O izkoriščanju denarnih sredstev ali tudi le kreditov nimamo niti pojma, v primeri z onimi sosedi, ki nas gospodarski podjarmujejo, ali vsaj mogočno ovirajo v našem gospodarskem in s tem tudi narodnem napredku. Le polagoma se nam odpirajo oči in posegamo po pripomočkih modernega obrtovanja. Vsi zapored se moramo šele učiti, učiti in učiti, in ko smo se naučili nekaj, kar drugi že davno znajo, posežemo

po pripomočkih, ki nam jih lahko v obilni meri nudi moderna trgovina z blagom in denarjem.

Naša „Trgovsko-obrtna zadruga“ je v tem pogledu najboljša šola našim ljudem. Tu se polagoma drug za drugim učé slovenski trgovci in obrtniki uporabljati kredit v svrhu svojih podjetij, pridobivati denarna sredstva, ki bi sicer ostala mrtva, v točneje izvrševanje svojih obveznostij nasproti svojim zalagateljem, — in poslužujejo se čedalje v večji meri vseh dobrot, ki jih nudi zadruga svojim članom. Že danes moremo reči, da je veliko slovenskih trgovcev in obrtnikov, ki bi nikdar ne bili to, kar so, ako bi ne bilo zadruga in njenega tako obsežnega poslovanja, s kakoršnim se navadne posojilnice niti ne pečajo in se po pravilih in odmerjenem delokrogu niti ne smejo pečati. — V tem pogledu je naša zadruga največja dobrotnica slovenskega naroda, za našega trgovca in obrtnika pa še posebej.

„Trgovsko-obrtna zadruga“ pa postaja tudi agresiven činitelj v gospodarskem razvoju, t. j. posega že čez slovenske meje ter objemlje v prav izdatni meri tuje sloje v krog slovenskega vpliva. O tem ne govorimo dalje, dovolj, da smo od daleč namignili. Kolike pa je to važnosti, bo vedel ceniti vsakdo, ki je doslej opazoval in čutil slovensko mizerijo v ekspanzivnosti.

Treba je pa naglašati, da je zadruga dokončala z novembrom šele 5. leto svojega delovanja. Gotovo je, da bo še napredovala in se razvijala, in po petih letih bomo mogli govoriti še o veliko lepših uspehih.

Ves nadaljni razvoj zadruga je do ene same točke že začrtan v sedanjih številih, ki so najlepša podlaga za veliko ugodnejše bodoče petletje. Na eno stran pa je v rokah naših rojakov še veliko lepši razvoj tega zavoda. To so hranilne vloge. Deležnih vlog (ki dajejo hranilnim ulogam varnost) je danes vplačanih že okroglo 630 000 kron, in to je glavnica, ki sama skrbi za naravno rast zavoda, toliko bolj, ako pomislimo, da je podpisanih deležev do danes nad 1.200.000 kron, in te krone morajo redno prihajati v izogib izgube v združeno blagajno. In s tem denarjem se da že lepo napredovati!! Hranilne vloge pa so dobrovoljni prinosi vlagateljev, da zadruga more svoje delovanje še veliko lepše razširiti. Res da ima zadruga vlog že blizu 600.000 kron, ali to je z ozirom na velikost zavoda še veliko premalo, v primeri mnogo manj, nego jih ima katerikoli drugi zavod, dasi je varnost toliko, kakor pri redko katerem drugem denarnem zavodu. Treba namreč pomisliti, da najbrže daleč po svetu nimajo takega zavoda, ki ima več lastnega denarja nego tujega ali vlog. In to je pri naši zadrugi, ki po pravilih niti ne sme imeti več vlog, nego ima svojega denarja ali deležnih vlog. Danes n. pr. ima podpisanih deležev nad 1.200.000, vplačanih v gotovini okroglo 630 000 kron, a vseh vlog je komaj 568.105 kron, torej je vsaka krona vloge več kot pokrita z vplačanim lastnim denarjem

in nad dvakrat pokrita s podpisanim. Poleg vsega tega pa je še neomejeno jamstvo. Kje je zavod, ki nudi podobno varnost?

To v premislek onim, ki imajo denar naložen za manjše obresti v tujih zavodih, in vendar bi ga lahko naložili na boljše obresti in veliko bolj varno v tem znamenito delujočem domačem zavodu v blagor in čast slovenskega naroda. Le potem, ako se slovenski denar, ki je danes še v tujih denarnih zavodih, preloži v slovenske, in pri nas tudi pod tako ugodnimi pogoji v „Trgovsko-obrtno zadrugo“, bomo mogli uspešneje delovati in napredovati na gospodarskem in s tem na narodnem polju. Zaključujemo z vsklikom: V takem delovanju — naša bodočnost!

O drevju na polju.

Ne bilo bi ravno pametno, ako bi se hotelo izvajati do skrajnega pravilo, da se naj zadnja pedenj zemlje izkoristi. To bi se tikalo vzgajanja sadja na takih kosih zemljišča, ki niso pripravljeni za drugo kulturo. Nekateri so mnenja, naj bi se na takih prostorih sadilo vedno le sadno drevje. To velja do neke meje, katere pa se ne sme prekoračiti. Pri vsem pa je treba gledati tudi na polepšanje okolice, t. j. da se z nasajanjem polja s sadnim drevjem ne spremeni poljane v nekak gozd, kjer rasto drevesa brez pravila.

Tudi se mora upoštevati okolnost, kake vrste sadje sadimo na polju in je gotovo, da ne bomo sadili prav plemenitih vrst jabolk in hrušek, ker polje ni tako zavarovano proti poželjenju uzmovičev, nego baš domači vrt, ki je navadno dobro ograjen.

Na polje sadimo le take sadne vrste, ki so za splošno porabo največ za mošt in katere provzročajo malo stroškov. Tudi je gledati na to, da se ne porabi za to preveč zemlje. Tako sadno drevje je potem od velike koristi na gospodarstvu. Dasi je v naših krajih le malo takih prostorov, kjer bi ne rastlo tudi žito ali drugi poljski pridelki, vendar nahajamo tudi take prostore, kjer se ne da ničesar družega gojiti, ko drevje. Taki prostori so na pr. strmi obrenki bregov, meje in groblje na polju, obali potokov, prodišča, pašniki in drugi taki pusti kraji. Na takih prostorih se prav izborna da vzgajati sadje in je treba pomisliti, da je drevje najboljša bran proti vetru in nevihtam ki škodujejo, in brani, da vpliva preveč suša.

Nasadi sadnega drevja na polju pa po drugi strani ne smejo ovirati poljskega gospodarstva in nikakor ne gre na pr. da bi nasajali na polju cele drevorede, ako ni potrebno, ker s tem se le pobere mnogo zemlje njivam. Ali v kolikor opravičuje nasajanje sadnega drevja, treba tudi gledati na lepoto, na pr. da se sestavljajo, kjer prostor dopušča, lepe